

IŠVADA
DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS
AB VILNIAUS ŠILUMOS TINKLAI ŠILUMOS TIEKIMO TINKLŲ STATYBOS TECHNINĖS
PRIEŽIŪROS SRITYJE

AB Vilniaus šilumos tinklai (toliau – **Bendrovė**), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu (toliau – **Korupcijos prevencijos įstatymas**) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – **Tvarka**), atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymą Nr. 2-170 „Dėl valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – **Rekomendacijos**), atliko korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą ir vertinimą šilumos tiekimo tinklų statybos techninės priežiūros srityje.

Nustatant ir vertinant korupcijos tikimybę ir veiklos sritį, kurioje egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, buvo atsižvelgta į:

1. Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015-2025 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. XII-1537 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015-2025 metų programos patvirtinimo“.

2. Korupcijos prevencijos įstatymo 6 ir 7 straipsnius.

3. Tvarkos 6 punktą.

4. Rekomendacijų 8 punktą.

Analizuotas laikotarpis

Analizuotas laikotarpis nuo 2020 m. sausio 1 d. iki 2020 m. rugsėjo 30 d.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas buvo atliekamas Bendrovėje nuo 2020 rugsėjo 1 d. iki 2020 rugsėjo 30 d.

Tikslas

Antikorupcinio požiūriu išanalizuoti Bendrovės šilumos tiekimo tinklų statybos darbų techninės priežiūros veiklą, kurią vykdo techninės priežiūros vadovas (Bendrovės darbuotojas arba pagal sutartį rangovinės organizacijos atstovas), priimdamas iš rangovo atliekamus šilumos tinklų statybos darbus (nauja statyba, kapitalinis remontas, rekonstravimas).

Uždaviniai

1. Nustatyti teisinio reglamentavimo trūkumus, kurie sudaro prielaidų korupcijai pasireikšti.

2. Nustatyti teisės aktų įgyvendinimo problemas, susijusias su korupcija.

3. Išanalizuoti praktinį procedūrų vykdymą ir nustatyti galimus korupcijos rizikos veiksnius.

4. Pasiūlyti korupcijos riziką ir jos veiksnius mažinančias priemones.

Objektas

Procedūros, kuriomis vadovaujantis Bendrovėje atliekami šilumos tiekimo tinklų statybos techninės priežiūros darbai.

Subjektas

Bendrovės Perdavimo tinklo departamento Tinklo plėtros ir eksploatacijos skyriaus (toliau – **TPES**) darbuotojai ir rangovinės organizacijos (techninės priežiūros vadovai ir statytojai).

Duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

1. Teisės aktų ir kitų duomenų turinio analizė (nurodomi priede).

2. Teisės aktų praktinio įgyvendinimo analizė.

3. Apklausos metodas (taikytas TPES darbuotojams).

4. Gautos kitos informacijos apie galimas korupcijos apraiškas stebėjimas ir analizė (skundai, pareiškimai ir pan.).

Korupcijos pasireiškimo tikimybės išvados padarytos, remiantis teisės aktų ir kitų duomenų analize, vertinant:

1. Galimybę vienam darbuotojui priimti sprendimus analizuojamose veiklos srityse.

2. Darbuotojų savarankiškumą priimant sprendimus ir sprendimų priėmimo diskreciją.

3. Darbuotojų priežiūros ir kontrolės lygį.
4. Reikalavimus laikytis įprastos darbo tvarkos.
5. Analizuojamose procedūrose dalyvaujančių įstaigų darbuotojų rotacijos lygį.
6. Atliekamos veiklos dokumentavimo reikalavimus.
7. Analizuojamos veiklos, dokumentų viešumą ir prieinamumą visuomenei.

Pagrindas

Atlikus Bendrovės veiklos sričių analizę, pasirinkta šilumos tiekimo tinklų statybos darbų techninės priežiūros sritis, už kurios vykdymą, priežiūrą ir kontrolę atsakingas TPES.

Analizei buvo pasirinkta ši sritis, kadangi atitiko dalį kriterijų, nustatytų Rekomendacijų 8 punkte.

Pažymėtina, kad TPES *viena iš pagrindinių funkcijų yra kontrolės ar priežiūros vykdymas*, t. y. šilumos tiekimo tinklų projektavimo, statybos priežiūra ir kontrolė. Taip pat šis skyrius vykdo statybos darbų dokumentacijos priėmimo, patikrinimo ir atitikimo kontrolę, tačiau šie procesai nepakankamai išsamiai reglamentuoti.

Taip pat *atskirų darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė neišsamiai apibrėžti*, t. y. šilumos tinklų statybos techninės priežiūros procesas Bendrovės viduje buvo ilgą laiką iš esmės grindžiamas statybos sektorių reglamentuojančiais bendriniais teisės aktais ir nusistovėjusia elgesio praktika tarp TPES techninės priežiūros vadovų ir rangovų ir jų samdomų statinių techninių prižiūrėtojų.

Be to, *TPES daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo*, t. y. padalinio darbuotojai priima iš esmės savarankiškus sprendimus pasiruošimo statybos darbams, techninės priežiūros veiklos bei statybinės dokumentacijos priėmimo iš rangovo tikrinimo metu.

Teisinis reglamentavimas

Iki 2020 m. kovo mėn. šilumos tiekimo tinklų statybos darbų techninė priežiūra Bendrovėje buvo vykdoma TPES darbuotojų ir/ar samdomų statinių techninių prižiūrėtojų, vadovaujantis Lietuvos Respublikos statybos įstatymu ir jį įgyvendinančiais poįstatymiais teisės aktais, tvirtinamais atitinkamai Lietuvos Respublikos aplinkos ir energetikos ministrų įsakymais (statybos techniniai reglamentai STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas. Projekto ekspertizė“ ir STR 1.06.01:2016 „Statybos darbai. Statinio statybos techninė priežiūra“, taip pat Šilumos tiekimo tinklų ir šilumos punktų įrengimo taisyklės).

Papildomu šio proceso dokumentiniu šaltiniu buvo ir Bendrovės vidinis teisės aktas, t. y. Technikos direktoriaus 2018 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. V1-251 patvirtintas „*Suvirinimo darbų vykdymo tvarkos AB Vilniaus šilumos tinklai objektuose aprašas*“, taip pat viešai prieinamos internete bei leidiniuose vamzdinių tiekėjų rekomendacijos bei šilumos tiekimo tinklų statybos, kapitalinio remonto ar rekonstravimo projektai.

Pažymėtina, kad Bendrovės generalinio direktoriaus 2020 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. V1-91 buvo patvirtinta nauja *AB Vilniaus šilumos tinklai teritorijų planavimo, vartotojų šilumos ūkio bei šilumos tinklų prisijungimo techninių sąlygų išdavimo, investicinių ir rekonstravimo bei apsaugos zonų sutarčių rengimo, projektų derinimo bei atitikimo techninėms sąlygoms patikrinimo tvarkos aprašo* redakcija, kuri tapo šilumos tiekimo tinklų statybos nauju teisės šaltiniu.

Galiausiai Bendrovės generalinio direktoriaus 2020 m. kovo 13 d. įsakymu Nr. V1-102 buvo priimtas AB Vilniaus šilumos tinklai šilumos tiekimo tinklų statybos techninės priežiūros aprašas (**toliau – Aprašas**), kuris lokaliai formalizavo bei detaliau nustatė šilumos tiekimo tinklų statybos darbų techninės priežiūros darbus, kuriuos vykdo techninės priežiūros vadovas (Bendrovės darbuotojas arba pagal sutartį rangovinės organizacijos atstovas), priimdamas iš rangovo atliekamus šilumos tiekimo tinklų statybos pasiruošimo ir atlikimo darbus (nauja statyba, kapitalinis remontas, rekonstravimas).

Aprašas reglamentuoja teisinį pagrindą, t. y. teisės aktus, kuriais remiantis vykdoma statybos techninė priežiūra, pateikia juridines sąvokas ir jų išaiškinimus, apibrėžia pasiruošimo statybos darbams taisykles, terminus, išskirdamas du variantus, kuomet šilumos tiekimo tinklų statytojas yra ne Bendrovė ir kuomet statybos darbus atlieka Bendrovė (verslo projektas, atsižvelgiant į technines ir ekonomines sąlygas), nustato techninės priežiūros darbus, statybinės dokumentacijos priėmimą iš rangovo, tikrinimą ir perdavimą archyvui.

Procesas

Vadovaujantis Aprašo 4 punktu, kai statytojas yra ne Bendrovė, rangovas, vykdydantis šilumos tiekimo tinklų statybos darbus, ne vėliau kaip 2 darbo dienas prieš darbų pradžią privalo

pateikti Bendrovės techninės priežiūros vadovui (TPES darbuotojui) dokumentus pagal numatytą sąrašą (projektą, patvirtintą statytojo techninės priežiūros vadovo; statybą leidžiantį dokumentą; statybos techninio prižiūrėtojo paskyrimo dokumentą su kvalifikacijos atestato kopija; rangovo tvarkomąjį dokumentą dėl statybos vadovo paskyrimo su kvalifikaciją patvirtinančiu dokumentu; rangos sutarties ištrauką; rangovo kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus).

Kuomet statytojas yra Bendrovė, statinio statybos techninės priežiūros vadovas kiekvienam objektui paskiriamas Bendrovės tvarkomuoju dokumentu. Statinio statybos techninės priežiūros vadovas pavizuotą projektą privalo pateikti rangovui su statybą leidžiančiu dokumentu. Rangovas atitinkamai ne vėliau kaip 2 darbo dienas prieš darbų pradžią turi pateikti Bendrovės techninės priežiūros vadovui (TPES darbuotojui) dokumentus pagal numatytą sąrašą (rangovo tvarkomąjį dokumentą dėl statybos vadovo paskyrimo su kvalifikaciją patvirtinančiu dokumentu; suderintą darbų grafiką; darbuotojų, vykdysiančių darbus objekte, sąrašą; suderintą atliekų valdymo planą).

Abiem atvejais Bendrovės techninės priežiūros vadovas per 1 darbo dieną privalo patikrinti dokumentus ir pateikti išvadą rangovui.

TPES arba Bendrovės Projektų valdymo skyrius (toliau – PVS) (projekto priežiūrą vykdomas struktūrinis padalinys) turi pateikti rangovui statybos darbų žurnalą.

Jeigu šilumos tiekimo tinklų statybos proceso metu statomi ar rekonstruojami ypatingieji ar neypatingieji statiniai, išsami informacija apie statybą (statybos darbų pradžią; pasamdytas rangovas; statinio statybos vadovas ir kt.) iki statybos darbų pradžios privalo būti pateikta prižiūrinčiai institucijai – Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos.

Aprašo 5 punktas numato statinio statybos techninės priežiūros vadovo funkcijas bei pareigas (organizuoja ir dalyvauja užsakovui perduodant statinio rangovo statybos vadovui pagal aktą statybviety; kartu su rangovu dalyvauja vykdamas inžinerinių tinklų nužymėjimą objekte, atliktus darbus įforminant laisvos formos geodezinio inžinerinių tinklų nužymėjimo aktu; tikrina, kad statybos metu naudojami statybos produktai bei įrenginių kokybė, nurodyta atitiktis dokumentuose, atitiktų reikalavimus, nurodytus statinio projekto techninėse specifikacijose; tikrina ir priima iš statinio statybos vadovo šiuos paslėptus statybos darbus ir pasirašo atitinkamus aktus).

Priimant darbus etapais, statybos darbų žurnale turi būti pildomi įrašai apie dalinai atliktus bei priimtus darbus.

Techninės priežiūros darbai gali būti perkami viešųjų pirkimų būdu iš atestuotų fizinių ar juridinių asmenų, kuriems taikomos Aprašo nuostatos.

Pagal Aprašo 6 punktą, atlikus visus šilumos tiekimo tinklų statybos darbus, rangovas pateikia visą statybinę dokumentaciją Bendrovės techninės priežiūros vadovui, kuris per 5 darbo dienas patikrina pagal Aprašo 1 priede nustatytą dokumentų rejestrą, ar dokumentų apimtis ir turinys atitinka sprendinius ir faktinę situaciją bei pateikia rangovui išvadą. Esant pastabų, dokumentacija gražinama rangovui, pataisius, dokumentai teikiami pakartotinai nustatyta tvarka.

Kuomet dokumentacija tinkama, rangovui parašams išduodamas šilumos tinklų atitikimo techninėms sąlygoms ir projektui bei parengimo paleidimui aktas. Užpildytas aktas pateikiamas Bendrovės techninės priežiūros vadovui. Aktas perduodamas TPES vadovaujančiam specialistui, kuris parengia pažymą apie energetikos įrenginio atitiktį projektui, kurią tvirtina Bendrovės Perdavimo tinklo direktorius. Visi dokumentai, aktai bei pažymos perduodamos/ gražinamos rangovui.

Analizės rezultatai

1. Techninės priežiūros santykių reglamentavimo genezė, apimtis ir taikymas

• Atliekant analizę buvo nustatyta, kad iki 2020 m. kovo 13 d., kuomet Bendrovėje buvo priimtas Aprašas, šilumos tiekimo tinklų statybos darbų techninė priežiūra iš esmės buvo vykdoma, vadovaujantis pagrindiniais statybos srities norminiais teisės aktais, kurių reguliavimo sritis yra platesnio pobūdžio (Lietuvos Respublikos statybos įstatymas, statybos techniniai reglamentai, Šilumos tiekimo tinklų ir šilumos punktų įrengimo taisyklės). Atsižvelgiant į Bendrovės veiklos sritį ir statybos objektų specifiką (šilumos tiekimo tinklai, kaip energetikos infrastruktūriniai įrenginiai), techninės priežiūros veiklos ypatumus, neabejotinai egzistavo būtinybė formalizuoti/ detalizuoti šios srities procesus, taisykles, suteikiant daugiau teisinio aiškumo, apibrėžtumo bei skaidrumo šių visuomeninių santykių dalyviams, kadangi dauguma procesų paraleliai vyko pagal nusistovėjusią kasdienę Bendrovės atsakingų darbuotojų ir rangovų praktiką. Taigi galima teigti, jog Bendrovė, įvertinusi susiklosčiusias aplinkybes, iš esmės ėmėsi juridinės technikos priemonių (patvirtinto

Aprašą), siekdama užtikrinti šilumos tiekimo statybos darbų procese dalyvaujančių subjektų teisėtus interesus, apibrėžti funkcijas, teises ir pareigas, etapus.

- Vis dėlto pagal Aprašo nuostatas nėra aišku, kaip šis teisės aktas yra prieinamas ir taikomas rangovams. Tik 5.5 punkte yra numatyta, kad techninės priežiūros darbai gali būti perkami ir atliekami kitų atestuotų fizinių ar juridinių asmenų, kuriems galioja šis aprašas ir kuris gali būti įtrauktas į sudėtį rengiant pirkimo dokumentus. Tačiau šiame kontekste nėra reglamentuota situacija, kuomet statytojas yra ne Bendrovė ir jis samdo rangovą ir statinio techninės priežiūros vadovą arba statytojas yra Bendrovė, kurios techninės priežiūros vadovas yra TPES darbuotojas, kuriam savaime taikomas Aprašas, o Bendrovė viešojo pirkimo būdu samdo rangovą šilumos tiekimo tinklų statybos darbams atlikti.

2. Techninės priežiūros reglamentavimo šaltiniai.

- Aprašo 2 punkte juridinės hierarchijos principu yra nurodyti teisės aktai (dokumentai), kuriais vadovaujantis atliekama šilumos tiekimo tinklų statybos techninė priežiūra. Šiame sąrašė esantys teisės aktai neturi išsamių oficialių rekvizitų, t. y. nenurodytas kompetentingas subjektas, priėmęs teisės aktą (pvz., statybos techniniai reglamentai tvirtinami Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymais; Šilumos tiekimo tinklų ir šilumos punktų įrengimo taisyklės tvirtina Lietuvos Respublikos energetikos ministras), nėra teisės akto datos ir numerio. Prie teisės akto yra tik bendro pobūdžio pastaba „aktuali redakcija“. Kai kurie teisės aktai stokoja legitimumo ir konkretumo indikacijų (pvz., 2.1.5 punktas nurodyta, jog vadovaujama si vamdynų tiekėjų rekomendacijomis, kurios yra viešai prieinamos internete bei leidiniuose, kas yra neaišku ir abstraktu). Teisės šaltiniai (dokumentai) turi sudaryti darnią ir apibrėžtą sistemą, o Aprašo blanketinio pobūdžio (su nuoroda į kitus teisės aktus) teisės normos būti aiškios techninės priežiūros visuomeniniuose santykiuose dalyvaujantiems subjektams.

3. Techninės priežiūros procedūros ir terminai.

- Aprašas apibrėžia kelis šilumos tiekimo tinklų statybos techninės priežiūros veiklos etapus, t. y. pasiruošimas statybos darbams, techninės priežiūros darbai, statybinės dokumentacijos priėmimas iš rangovo, tikrinimas, perdavimas archyvui. Nustatyta, kad kai kurie etapai turi aiškiai darbo dienomis apibrėžtus terminus (pvz., 4.1 punktas numato, kad rangovas, vykdysiantis šilumos tiekimo tinklų statybos darbus, ne vėliau kaip 2 darbo dienos prieš darbų pradžią Bendrovės techninės priežiūros vadovui pateikia atitinkamus dokumentus, kurie patikrinami ir dėl kurių priimama išvada per 1 darbo dieną), kai tuo tarpu kiti analogiški procesai terminų prasme yra neapibrėžti (pvz., 4.2.5 punktas tiesiog nustato, kad Bendrovės (TPES arba PRVS), vykdamas projekto priežiūrą, parengia ir pateikia rangovui statybos darbų žurnalą. Pagal 6.1 punktą, atlikus visus šilumos tiekimo tinklų statybos darbus rangovas pateikia visą statybinę dokumentaciją Bendrovės techninės priežiūros vadovui. Vadovaujantis 6.4 punktu, esant tinkamai dokumentacijai rangovui parašams išduodamas šilumos tinklų atitikimo techninėms sąlygoms ir projektui bei parengimo paleidimui aktas). Techninės priežiūros veikloje susiklostantys procesai turi būti visapusiškai standartizuoti ir apibrėžti laiko prasme, kadangi dabartinis teisinis reguliavimas reglamentuoja procesų rėmus dalinai, nėra aiškus kriterijus, kuriuo vadovaujantis vieni etapai yra terminuoti, o kiti ne.

- Bendraujant su TPES darbuotojais gauta informacijos, kad Apraše numatyti procedūrų terminai praktikoje atlieka daugiau formalų vaidmenį, t. y. toliau vadovaujama si nusistovėjusia ilgamete praktika, dokumentų reikalaujama ar jie pateikiami, taip pat sprendimai priimami pagal galimybes/ situaciją, atsižvelgiant į TPES žmogiškuosius resursus, darbuotojų užimtumą atitinkamą dieną, rangovo galimybes ir pan.

- Taip pat nustatytas reglamentavimo atotrūkis tarp konkrečių Aprašo teisės normų ir skyrių pavadinimų (pvz., VI skyrius „Statybinės dokumentacijos priėmimas iš rangovo, tikrinimas, perdavimas archyvui“ mini finalinę dokumentų archyvavimo stadiją, tačiau nuostatuose tik nurodoma, jog visi dokumentai, aktai bei pažymos perduodamos/ gražinamos rangovui, o „archyvas“ apskritai nėra minimas).

4. Techninės priežiūros sąvokos.

- Apraše plačiai vartojamos įvairios statybų srities sąvokos, tačiau jos ne visada tiksliai apibrėžtos, galima jų kolizinė interpretacija (pvz., 4.1.1.7 punkte numatyta, kad rangovas Bendrovės techninės priežiūros vadovui prieš statybos darbų pradžią pateikia rangovo kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus, tačiau jie nėra detalizuojami ar apibrėžiami, tarkim, pagal statinio kategoriją arba teisės norma formuluojama blanketiškai su nuoroda į kitą teisės aktą, apibrėžiantį galimos kvalifikacijos tipus. 6.1 punkte apibendrintai vartojama sąvoka „statybinė dokumentacija“).

- Bendraujant su TPES darbuotojais sužinota, kad kai kurios sąvokos, apibrėžiančios dokumento rūšį, praktikoje neturi konkrečios formos ir standarto (pvz., 4.2.4 punktas numato, jog Bendrovės techninės priežiūros vadovas per 1 darbo dieną patikrina dokumentus ir pateikia išvadą rangovui, tačiau nėra aiškus šios „išvados“ turinys ir forma (žodžiu, raštu, nustatytame blanke ar pan.).

4. Techninės priežiūros vadovų diskrecija ir kontrolės/ priežiūros mechanizmas.

- Apraše vartojama sąvoka „techninės priežiūros vadovas“, kaip Bendrovės darbuotojas, turintis įgaliojimus priimti teisinės pasekmės sąlygojančius sprendimus šilumos tiekimo tinklų statybos darbų procese. Pagal Apraše nustatytą teisinį reglamentavimą techninės priežiūros vadovas beveik visais atvejais turi absoliučią ir vienasmenišką diskreciją (pvz., 4 punktas numato, kad techninės priežiūros vadovas tvirtina dokumentus prieš statybos darbų pradžią. Pagal 5 punktą techninės priežiūros vadovas priima darbus etapais, daro atitinkamus įrašus statybos darbų žurnale. Vadovaujantis 6.2 punktu techninės priežiūros vadovas tikrina rangovo pateiktus dokumentus, ar jų apimtis ir turinys atitinka sprendinius ir faktinę situaciją). Nėra aišku, ar kiti Bendrovės darbuotojai ir kokia apimtimi (pvz., TPES, PVS, Perdavimo tinklo departamento vadovai dalyvauja, derinant bei tvirtinant techninės priežiūros vadovo sprendimus (dokumentus), kokia jų sąveika su techninės priežiūros vadovu.

- Bendraujant su TPES darbuotojais, gauta informacijos, kad dažniausiai techninės priežiūros proceso sprendimai priimami savarankiškai, su vadovais yra „konsultuojamasi“, esant poreikiui. Yra „tam tikrų“ dokumentų, kuriuos pagal nustatytą formą tvirtina ir kiti subjektai (pvz., Bendrovės Šilumos tinklų skyriaus vadovas, rangovo atstovas ir pan.), tačiau iš Aprašo nuostatų bei priedų tai nėra aišku ir apibrėžta. Esama situacija suponuoja, jog nėra nustatytos konkrečios sprendimų priėmimo taisyklės ir tame dalyvaujantys subjektai. Aprašo Baigiamosios nuostatos formuluoja bendrinę teisinės atsakomybės už šio Aprašo pažeidimus nuostatą, kuri iš esmės yra orientuota į techninės priežiūros vadovus, kaip sprendimų priėmėjus. Vadovaujančio rango Bendrovės darbuotojai (pvz., Perdavimo tinklo departamento darbuotojas) turi formalią pareigą atlikti supažindinimo su šiuo Aprašu funkciją. Tai pat Apraše nepateikiama jokia nuoroda (nuostata) apie galimybę skusti techninės priežiūros vadovo sprendimus. Iš pokalbių su TPES darbuotojais tapo žinoma, kad skundų būna, tačiau dažniausiai jie neformalizuojami ir sprendžiama pagal situaciją ir nusistovėjusią praktiką (pvz., žodžiu).

5. Techninės priežiūros proceso dokumentacija.

- Šilumos tiekimo tinklų statybos dokumentacija (projekto byla) formuojama pagal Aprašo 1 priedą – dokumentų registrą. Dokumentai yra popieriniame formate. Be skaitmeninių teksto bei grafinių atvaizdų dokumentuose daromi įrašai, tvirtinimai, korekcijos ranka. Anot TPES darbuotojų, tam tikrai atvejais prie dokumentų yra klijuojami lipnūs lapeliai su techninės priežiūros vadovo rašytinėmis pastabomis, kurios aptariamos ir sprendžiamos susitikus gyvai ar telefonu bei nėra fiksuojami oficialiu dokumentu. Tokia praktika neatitinka teisinio proceso bei oficialumo reikalavimų. Be to, informacija, esanti popieriniuose dokumentuose, yra imlesne neteisėtoms korekcijoms ar nesankcionuotam duomenų keitimui.

5. Ryšiai tarp techninės priežiūros vadovų ir rangovų

- Be prieš tai minėtų trūkumų, kaip antai, teisinio apibrėžtumo, detalizacijos, sąvokų išaiškinimo, teisių, pareigų ir funkcijų apibrėžimo, bendraujant su TPES darbuotojais, paaiškėjo, kad šilumos tiekimo tinklų statybos srityje veikia sąlyginai siauras ratas asmenų (specialistų, rangovų), todėl tai gali sąlygoti per daug tarpusavio ryšius, tame tarpe ir neformalius, dėl ko gali kilti skaidrumo ir šališkumo rizika.

Išvada

Atlikus Korupcijos pasireiškimo tikimybės analizę šilumos tiekimo tinklų statybos darbų techninės priežiūros srityje, nustatyta, kad analizuojamu laikotarpiu trūko detalesnio teisinio reglamentavimo. Bendriniai statybos srities Lietuvos Respublikos norminiai teisės aktai užtikrina pagrindinius juridinius saugiklius ir taisykles. Vis dėlto dėl analizuojamų procesų ir juose susiklostančių kontrolės ir priežiūros santykių ypatumo bei specializuoto reglamentavimo poreikio egzistavo būtinybė Bendrovėje priimti vidinį teisės aktą šilumos tiekimo tinklų statybos darbų techninės priežiūros srityje. Nors tas ir buvo padaryta, šioje srityje galiojantis lokalus reglamentavimas nėra pakankamai išsamus (detalus), yra neapibrėžtų sąvokų, terminai dalinai formalūs, techninės priežiūros vadovai turi plačius įgaliojimus, tačiau nėra aiškus jų veiklos priežiūros ir apskundimo mechanizmas, aukštesnio rango vadovų vaidmuo, nusistovėjusi kasdienė „praktika“

dalinai išeina už teisinio reglamentavimo rėmų ir galioja neformaliai, šios srities siauro rato dalyviai (Bendrovės darbuotojai ir rangovai) palaiko ganėtinai tarpusavio ryšius.

Apibendrinant analizę laikytina, kad Bendrovės šilumos tiekimo tinklų statybos darbų techninės priežiūros srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė yra, bet jos atsiradimą mažina Bendrovės vadovybės nuostata imtis efektyvių teisinio reguliavimo priemonių lokaliu lygmeniu, ko pasekoje buvo parengtas ir patvirtintas Aprašas, taip pat siekis nuolat ir sistemingai vertinti Aprašo nuostatų įgyvendinimą bei sąveiką su Lietuvos Respublikos statybos srities bendriniais norminiais teisės aktais, veiklos praktika realybėje bei inicijuoti savalaikius ir adekvačius teisinio reguliavimo bei kontrolės ir priežiūros pokyčius. Minėti bendriniai norminiai teisės aktai užtikrina pakankamus antikorpucinius saugiklius.

Taip pat nemaža dalis Bendrovės darbuotojų, tarp kurių patenka ir TPES darbuotojai, pildo privačių interesų deklaracijas, kuriose turi nurodyti galimus interesus, kas sąlyginai riboja jų potencialias galimybes piktnaudžiauti.

Todėl, dėl visų minėtų priežasčių teigtina, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė yra minimali ir ji yra kontroliuojama.

Taikytinos priemonės

- Vertinti ir tobulinti Bendrovės vidinį teisinį reglamentavimą šilumos tiesimo tinklų statybos darbų techninės priežiūros srityje, atsižvelgiant į šios analizės metu nustatytus trūkumus.

- Inicijuoti šilumos tinklų statybos darbų techninės priežiūros veiklos auditą, siekiant ir identifikuoti naujus šios srities trūkumus bei nustatyti faktinį tvarkos įgyvendinimo lygį.

- Esant galimybei, nustatyti aiškius kriterijus, kada, kokia apimtimi Aprašo nuostatos taikomos trečiosioms šalims (statytojui, jo samdomam techninės priežiūros vadovui) bei koku būdu yra sudaromos sąlygos šio teisės akto prieinamumui (supažindinimui) prieš statybos darbų pradžią bei inkorporavimui į bendrą statybos dokumentų sistemą.

- Nustatyti aiškią šilumos tiekimo tinklų statybos darbų techninės priežiūros skirtinguose etapuose dalyvaujančių Bendrovės darbuotojų (techninės priežiūros specialistų ir vadovų, kitų skyrių darbuotojų) procedūrinę sąveiką, priežiūros mechanizmą, aiškias sąvokas ir terminus bei dokumentų formas ir turinį, fiksuojančius techninės priežiūros veiklos procesus.

- Ateityje, atsiradus poreikiui, pasitvirtinti Bendrovės techninės priežiūros vadovų (TPES specialistų) rotacijos kriterijus.

- Svarstyti būdus ir galimybes dėl šilumos tiekimo tinklų statybos darbų techninės priežiūros procesų, dokumentacijos formavimo ir jos archyvavimo skaitmenizavimo.

Priedas Nr. 1

Korupcijos pasireiškimo tikimybės išvada

Šilumos tiekimo tinklų statybos darbų techninę priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų sąrašas (aktuali redakcija)

- Lietuvos Respublikos statybos įstatymas;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. D1-738 patvirtintas Statybos techninis reglamentas STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. D1-848 patvirtintas Statybos techninis reglamentas STR 1.06.01:2016 „Statybos darbai. Statinio statybos techninė priežiūra“;
- Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. 1-160 patvirtintos Šilumos tiekimo tinklų ir šilumos punktų įrengimo taisyklės;
- AB Vilniaus šilumos tinklai Technikos direktoriaus įsakymu Nr. V1-10 patvirtintas Suvirinimo darbų vykdymo tvarkos AB Vilniaus šilumos tinklai objektuose aprašas;

- AB Vilniaus šilumos tinklai generalinio direktoriaus 2020-03-09 įsakymu Nr. V1-91 patvirtintas AB Vilniaus šilumos tinklai teritorijų planavimo, vartotojų šilumos ūkio bei šilumos tinklų prisijungimo techninių sąlygų išdavimo, investicinių ir rekonstravimo bei apsaugos zonų sutarčių rengimo, projektų derinimo bei atitikimo techninėms sąlygoms patikrinimo tvarkos aprašas.